

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Liberalitas propria est nobilitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS IX. LIBERALITAS.

§. I.

Symbola.

Pertransit benefaciendo. Act. 10. 38. q. d. ejus cursum non alium quam solis fuisse, qui illuminando, & fovendo, cursum perpetuò peragit. Incert. auth.

Sol. Lem. *Motus secundus. Pertransit benefaciendo.* Picinelli.

Sol. Lem. *Non exoratus exorior.* Id. Quare non vendis &c. ò sol lucem tuam? gratis accipi, gratis communico. *Gratis accepistis; gratis date,* ait Dominus. Matth. 10. 8. usus gratiæ debet esse liberalis in proximum. S. Bonaventur. f. 2. de ingressu ad spicientiam. Liberalis est velut sol; qui, cum orbi apparet, mortales omnes implet jucunditate: sic liberalis dum benigne omnibus facere studet; ubicunque conficitur, lucem quandam secum affert, quæ lætitiæ, & jucunditatem, omnibus parit. Isidorus Clarius orat. 61.

Cor nostrum dilatatum est. 2. Cor. 6. 11. Per latitudinem intelligunt Hebræi cor lætum, amicum, & liberale. Cornelius hic.

Quòd si difficile tibi putas ò homo, magnificentiam, divinæ largitionis imitari, saltem ea, quæ deorsum sunt, & in pedibus tuis intueri. Offer tu fructum sicut terra; nolite esse deterior insensibili elementò: illa enim fructus, quos affert, non suis usibus vindicat; sed tuis ministrat obsequiis. Tu verò fructus illius solus invadis, & tibi soli concludis. S. Ambros. f. 81, de hom. divite.

§. II.

Liberalitas propria est nobilitatis.

Germinet terra herbam virentem. Gen. 1. 11. Producent Deus terram herbas, plantas, dat eis mandatum. Similiter aquis v. 20. *Producant aque reptile.* Creavit solem, lunam, stellas; & nullum dat eis mandatum. Terra, aqua, plantæ &c. Quia res humiles, & inferioris conditionis; ut aliis beneficiant, præceptò erant adstringenda: non sic sol &c. Sat illis erat nobilitas naturæ. Sic animus nobilis, ut aliis solis instar beneficiat, non eget præceptò; ipse sibi ad benefaciendum stimulo est. Sylveira in Luc. 23. c. 17. q. 11.

Vade pacificè in domum tuam; ecce honoravi faciem tuam. 1. Reg. 25. 35. Dixit David ad Abigail, dum egressa in occursum obtulit ei panes, & ipse accepit. In quo honoravit? Abulens: quia voluit recipere de manu ejus munera. Post assumitur in conjugem v. 39. Et nihil simile dicit David, honoravi &c. Abigail magis nobilitata dando pauca, quam regalem accipiendo dignitatem. Sylveira in Luc. 11. q. 16.

Cor sapientis in dextera ejus. - Eccl.

10. 2. Dextera symbolum est libertatis & liberalitatis; sinistra servitutis, & avaritiæ: ad dexteram enim incedunt domini, & magnifici; ad sinistram servi, & avari. Cornelius hic.

Probate me, dicit Dominus, si non aperuero vobis catarractas caeli, & effudero vobis benedictionem usque ad abundantiam. Malach. 3. 10.

Domine, non est tibi cura, quòd soror mea reliquit me solam ministrare. Luc. 10. 40. Sed Mariæ præ Marthæ patrocinatus: *Mariæ optimam partem elegit.* S. Augustinus quaerit: quòd Christus, qui gratitudinis primam semper rationem habuit, cujus causam damnare debuisset videtur, defenderit; damnavitque, quæ defensionem merita: cum & illa incuria tanti hospitis sedit otiosa; & hæc sollicita cibos apparavit, mensamque intruxit? Respondet August. erat Maria intenta dulcedini verbi Dei: intenta erat & Martha, quomodo pasceret Dominum; intenta Maria, quomodo pasceret à Domino. Martha convivium Domino parabat, in cujus convivio Maria jam jucundabatur. q. d. Christus Mariæ plus debuit, quòd ea illi dandi copiam suppeditavit; cum Martha accipiendi tantum occasione ministraret: dare enim nobilius, quam accipere. Didacus Niss. D. 1. Pent. §. 2.

Beatus venter, qui te portavit. Luc. 11. 27. Non decantat mulier Virginis gloriam ex multis donis, quæ accepit à Domino; sed ex lactis guttis, quas puero JESU effudit: quia in majorem cedunt decorem, quæ largimur, licet parva; quam multa alia, licet ingentia, quæ ex aliena liberalitate accipimus. Sylveira hic q. 16.

Qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Luc. 22. 25. Torques signum est principatus; ita beneficentia decet principes. S. Hieron. l. 1. sup. Matth. qui divitiarum servus est, divitias custodit ut servus: qui autem servitutis discussit jugum, distribuit eas ut Dominus. Cornelius in Prov. 3. Alludit Dominus ad nomen principis, qui Hebraicè dicitur *Nadhib* à radice *Nadhab*, quod liberaliter, & sponte dare significat. Anima Cant. 7. 1. vocatur *filia principis*. Theodoretus legit: *filia sponte dantis*. Doultreman. l. 3. c. 2. f. 3.

Præstabilius habetur, beneficium dare, quam accipere: atque antiquior est misericordia, quam lucrum. S. Gregor. Naz. or. de paupertate amanda. Duce in Mundo profapia sunt; dare & accipere. Quanam harum nobilior? antiquior est misericordia, quam lucrum. Didacus Niss. D. 1. Pent. §. 2. Heroicum opus dare. Date Id.

Post magnificentiam resurgentis, post gloriam ascendentis, post residentis sublimitatem; non restabat, nisi ut expectationi justorum lætitia adveniret; & coeli muneribus cœlestes homines implerentur. S. Bernardus f. 2. in festo Pent.

Nnn nn 3

Sicut

Sicut liberalitas signum est nobilitatis, sic rapacitas signum est rusticitatis: unde aliqui, qui reputantur nobiles, si ita loquendum est, rusticissimi sunt; & quod bonis suis spolient pauperes. S. Thom. Aqu. opusc. 38. de erud. princip. c. 5.

Nobiles, & magnificos decet, nil promittere; sed quasi præfagire desideria hominum; & eorum petitiones largitionibus prævenire. Blesensis ep. 34.

Excedit sanctificatio beatificationem prioritate: nisi enim illa præcederet, illa non sequeretur: virtute, quia in actione, & agonibus est, illa in fructu. Sed plus est inferre, quam recipere; agere, quam agi; diligere, quam diligi, servire, quam serviri, facere, quod suæ est vicis, sive debiti, quam recipere, quod alterius. Sim. Cass. l. 12. c. 18.

Vide Tit. Dominus.

§. III.

Liberalitas est regia virtus.

Num. I.

Ex Veteri, & Novo.

Fecitque Deus duo luminaria magna.

Gen. 1. 16. Quis nescit? Solem esse omnium planetarum, & stellarum, regem. Vix autem illum Deus condidit, quando censu solenni ornavit eo, quem coronis suis, ac sceptris, imminere, cogitare reges debent. Quod illud onus? quo cum illum regem fecit? eo, ut lucem suam in planetas, & stellas, derivaret. S. Joannes Damasc. de fide l. 1. c. 7. Luna à sole lumen suum mutuatur; ut nostra inter nos communicare disceremus. Et reges intelligerent, non ob id esse soles, ut sibi luceant solis; sed ut eam, quam à Domino habent, lucem, in usum subditorum vertant. Didacus Niss. D. 4. Quadr. §. 8.

Clamavit populus ad Pharaonem alimenta petens. Gen. 41. 55. Hebr. *clamavit ad regem pro pane.* Oleaster hic: mirum valde est, quod ad regem, ut panem præberet, irent; ut hinc reges discant non esse tam dominos, quam parentes omnium suorum; & curent temporalia etiam suis administrare; & vereantur Christiani reges hæc negligere, videntes hæc gentilem curasse. Unde Is. 3. 6. *legis vestimentum tibi est; princeps esto noster.* Et jurabit in die illa: non ero Dominus, & in manu mea non est panis. Noluit ille esse princeps, quia non habebat ad dandum: ut eos ostendat non debere reges esse, qui nihil dant. Notat Abul. q. 23 in 3. Reg. 1. unctio, vel coronatio, regum fiebat apud fontes, & arbores: ut domus juxta fontem Ragel 3. Reg. 1. 9. Et Abimelech juxta celebrem quercum, quæ stabat in Sichem Judic. 9. 6. Cur id factum? ut monerentur offi. in sui, fontes & arbores, imitari. Arbores hominibus umbram & fructus probent; fontes fecundant plantas, & campos. Fons à fundendo dicitur, inquit Abulens. in 1. Gen. Didacus Niss. D. 4. Quadr. §. 8.

Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.

Luc. 12. 32. Mox adjecit: *vendite, quæ possidetis v. 33. & dare elemosynam.* S. Chrysol. l. 24. est consuetudinis, est animi felicitas; ut aditus ad regnum, quod fuit proprium, quod privatum; mox parentibus, propinquis, civibus indigentibus, liberaliter protorgare: nè sit mendicus animò, qui censu functus est, & honore.

Qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Luc. 22. 25. Est hic titulus honoris, & laudis, qui principibus defertur; quod benefici esse soleant, vel debeant. Hinc olim proprium regis epithetum erat Bonus. Inde etiam Deus Rex regum proprio epitheto dicitur: Optimus, Maximus. Cornel. hic.

Ex aliis.

Novit ille (Rex) regiam manum magis Donativò splendere, quam sceptrò. Hildebertus ep. 3. Gratulatur amico donatum à rege Sacerdotium.

Munificentiam regis quotidie decet cum sole relucere, & jugiter aliquid facere, quò possit largitas principis apparere. Cassiodor. 3. var. 22.

Narrat Plutarchus in Apoph. Rom. Artaxerxem Xerxis filium dexteram manum longiorem habuisse sinistrâ; indeque dictum Longimanum. Cùmque id illi vitio verteretur; ipse in bonum omen, & regiam virtutem, convertit, dicens: sibi tanquam optimo principi Deum communicasse ut manum haberet ad largiendum amplissimam; alteram verò ad accipiendum, & dilahendum brevissimam, & contractam.

Num. II.

Liberalitas regia virtus Christi D.

Regnum tuum, regnum omnium Saculorum. Ps. 144. 13. Describit qualitates regis. Tertia est virtus, regia liberalitas: pertinet enim ad regem, non exipilare subditos, non emungere pecunias variis artibus; sed liberaliter alere ut filios. Bellarminus hic.

Ecce plus quam Salomon hic. Math. 12. 42. S. Irenæus l. 4. c. 21. Unus, & idem Dominus, qui plusquam templum est, & plusquam Salomon donat; id est, suam præsentiam, & resurrectionem à mortuis: qui semper habet, & plura metiri domesticis; & proficiente eorum erga Deum dilectione, plura, & majora donat.

Simile est regnum calorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Math. 22. 2. Cur hic vocatur rex? qui Math. 20. 1. Vocatur *paterfamilias.* Hic dicitur Rex, ut denotatur ingens omnium bonorum affluentia. 2. q. In vinea commodum suum spectat; idè tantum dicitur homo. In convivio totus commodum suorum intentus, dicitur Rex: ille enim verus Rex, qui aliis consulit. Sylveira hic q. 2.

Hic est Jesus Rex Judæorum. Math. 27. 37. Permittit Christus appendi titulum, qui regnum suum publicè prædicaret. Non hic Joan. 6. 15. *Jesus ergo cùm cognovisset &c.* Cur in cruce regis admittit inscriptionem; & in solitudine, quando usque ad saturitatem tur-